

Trojni uspeh slovenskih raziskovalcev na razpisu Evropskega sveta za inovacije Iskalec-Izzivi 2025

19.5.2026 - | gov.si

Evropski svet za inovacije (ang. European Innovation Council - EIC) je v okviru razpisa Iskalec-Izzivi 2025 (ang. EIC Pathfinder Challenges 2025) izbral 30 projektov, ki bodo prejeli 118 mio. EUR evropskih sredstev za razvoj prebojnih tehnologij prihodnosti. V projektih sodelujejo tri slovenske raziskovalne skupine, kar predstavlja nov pomemben uspeh slovenske raziskovalno-inovacijske skupnosti.

Na razpis EIC, ki je namenjen razvoju prebojnih tehnologij z visokim tveganjem in potencialom za radikalne družbene in gospodarske spremembe (TRL 1-4), je bilo oddanih 647 projektnih predlogov. Tematski izzivi so bili usmerjeni na področja biotehnologije, umetne inteligence v medicini, robotike ter krožnega gospodarstva. Slovenski raziskovalci bodo sodelovali pri projektih s področja krožnega gospodarstva, ki bodo razvijali napredne tehnologije za pretvorbo odpadkov in emisij v uporabne vire ter materiale.

AIR-FERT: pretvorba emisij v uporabne predhodnike gnojil

V projektu sodelujeta Kemijski inštitut (KI) in Institut »Jožef Stefan« (IJS). Projekt koordinira Tehnološka univerza Luleå (Švedska), skupna vrednost projekta znaša približno 3,5 mio. EUR.

Vodji slovenskega dela raziskav sta prof. dr. Blaž Likozar (KI) in doc. dr. Sašo Gyergyek (IJS).

V okviru projekta AIR-FERT bodo raziskovalci razvijali inovativno elektrificirano modularno napravo za zajem dušikovih in žveplovih oksidov iz industrijskih in kmetijskih emisij ter njihovo pretvorbo v predhodnike gnojil. Sistem bo združeval napredne materiale in elektrokatalizo ter omogočal neposredno proizvodnjo raztopin za gnojenje, s čimer prispeva k krožnemu gospodarstvu, čistejšemu zraku in podnebnim ciljem Evrope.

Doprinos slovenskih raziskovalcev bo predvsem v delu povezanem z razvojem katalizatorjev in večfunkcijskih sorbentov. Razvijali bodo večnivojsko mehanistično modeliranje ter digitalno optimizirali sistem za boljše razumevanje in učinkovitost procesov. Sodelovali bodo pri integraciji tehnologije, konstrukciji naprave ter njeni validaciji skozi pilotno demonstracijo.

REWASH: nov pristop k obravnavi mikroplastike

V projektu sodeluje Institut »Jožef Stefan« (IJS). Projekt koordinira organizacija za raziskave in razvoj IDENER (Nemčija), skupna vrednost projekta znaša približno 3,4 mio. EUR.

Vodja slovenskega dela raziskav je prof. dr. Aleš Lapanje (IJS). V okviru projekta REWASH bodo raziskovalci razvili nov pristop k obravnavi mikroplastike, ki presega njeno zgolj odstranjevanje in jo obravnava kot potencialni vir. Z uporabo sončne svetlobe, elektrike in posebej zasnovanih mikrobnih združb projekt omogoča razgradnjo mikroplastike ter njeno pretvorbo v uporabne kemikalije. Tak

pristop lahko odpre pot v prihodnost, kjer onesnažena voda postane vir naprednih materialov in zdravil, hkrati pa prispeva k varovanju okolja.

Ključno vlogo pri tej inovaciji ima Skupina za koloidno biologijo na IJS, ki razvija edinstveno metodo za fizično organizacijo mikrobnih celic, s katero omogoča njihovo učinkovitejše sodelovanje. Z nadzorom prostorske razporeditve mikroorganizmov lahko usmerjajo pretvorbo molekul, pridobljenih iz plastike, v visoko vredne produkte.

Uvrstitev projektov s slovenskimi raziskovalnimi skupinami med izbrane projekte razpisa EIC Iskalec-Izzivi 2025 predstavlja nov pomemben dosežek za slovenski raziskovalni prostor, saj gre za enega najbolj konkurenčnih evropskih instrumentov za financiranje prebojnih tehnologij v zgodnjih fazah razvoja. Hkrati potrjuje, da slovenske raziskovalne organizacije s svojim znanjem pomembno prispevajo k naslavljanju aktualnih okoljskih in tehnoloških izzivov ter k oblikovanju trajnostnih pristopov in prihodnjih tehnologij v Evropski uniji.

Vodjem slovenskega dela izbranih projektov in njihovim raziskovalnim skupinam iskreno čestitamo ter jim želimo uspešno nadaljnje raziskovalno delo.

<https://www.gov.si/novice/2026-05-19-trojni-uspeh-slovenskih-raziskovalcev-na-razpisu-evropskega-sveta-za-inovacije-iskalec-izzivi-2025>